

Wszystkie dzieci i młodzież mają prawo do życia w środowisku rodzinnym, szkolnym i lokalnym, wolnym od zagrożeń (...), a obowiązkiem dorosłych jest im to zapewnić

PROGRAM
WYCHOWAWCZO - PROFILAKTYCZNY
SZKOŁY PODSTAWOWEJ
IM. MIECZYŚŁAWA WIECZORKA W OLSZANIE

Spis treści

Założenia teoretyczne.....	2
Prawne wyznaczniki funkcjonowania szkolnego programu wychowawczo- profilaktycznego.....	3
Diagnoza potrzeb w tym analiza zasobów szkoły oraz występujących zagrożeń	5
Cele profilaktyki i pracy wychowawczej w szkole.....	6
Model absolwenta- oczekiwane rezultaty.....	8
Zadania szkoły w zakresie profilaktyki i wychowania.....	10
Strategia ewaluacji programu.....	12
Podsumowanie.....	13

**Harmonogram działań i sposób realizacji założeń programu w roku szkolnym 2024/2025
(Załącznik nr 1)**

Założenia teoretyczne

W procesie wychowania na co dzień przyświeca nam myśl Janusza Korczaka

Pomóżmy dzieciom, by każdy z nich stał się tym, kim stać się może.

Program skierowany jest do uczniów klas I – VIII w Szkole Podstawowej im. M. Wieczorka w Olszanie. Program wychowawczo - profilaktyczny jest programem długofalowym, przewidzianym do realizacji w ośmioletnim cyklu kształcenia. Stworzono go ze względu na zagrożenia wynikające z zachowań agresywnych, przemocy słownej i fizycznej wśród uczniów oraz w celu zapobiegania patologiom i innym zachowaniom ryzykownym, a także ze względu na zwrócenie uwagi na wzajemną pomoc.

Nowe prawo oświatowe podaje nowoczesne definicje pojęć, które stanowią podstawę niniejszego programu:

Wychowanie - wspieranie dziecka w rozwoju ku pełnej dojrzałości fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej, duchowej i społecznej, które powinno być wzmacniane i uzupełniane przez działania z zakresu profilaktyki dzieci i młodzieży (art. 1 pkt 3 Ustawy Prawo oświatowe).

Profilaktyka rozumiana jako zapobieganie występowania niepożądanych procesów i zjawisk określanych jako przejawy patologii życia społecznego, jako system działań wzmacniających lub podtrzymujących różne, dodatnie społecznie postawy uczniów jest realizowana podczas działań edukacyjnych szkoły, tj. w ramach godzin wychowawczych w postaci różnych zajęć wychowawczo - profilaktycznych.

Prawne wyznaczniki funkcjonowania Szkolnego Programu Wychowawczo – Profilaktycznego:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej art. 72.
- Akty prawne Konwencji Praw Dziecka.
- Powszechna Deklaracja Praw Człowieka.
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz.U.2012, poz. 997 ze zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 czerwca 2016 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz.U.2016, poz. 895).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2003 r. w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonej uzależnieniem (Dz.U. Nr 26, poz. 226).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz.U. 2013, poz. 532).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 7 stycznia 2003 r. w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonej uzależnieniem (Dz.U. Nr 26, poz. 226).
- Ustawa z dnia 10 czerwca 2010 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.z dnia 13 lipca 2010r.).

- Rozporządzenie MEN z dnia 23 grudnia 2008r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z 2009r. poz. 17 z późn. zm.).
- Rozporządzenie MEN z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz.U. 2017 poz. 356).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz.U. 2017 poz. 1591 z późn. zm.).
- Rozporządzenie MEN z 14 maja 2020 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczególnych rozwiązań w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19. (Dz.U.poz.872).
- Rozporządzenie MEN z 12 sierpnia 2020 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach.
- Wytyczne przeciwepidemiczne Głównego Inspektora Sanitarnego.
- Ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich art 22 b, art. 22 c ust. 7 (Dz. U. z 2024 r. poz. 560 t.j.).
- Ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw.

Diagnoza potrzeb w tym analiza zasobów szkoły oraz występujących zagrożeń

Podstawą skutecznej pracy wychowawczej jest umiejętność prawidłowego zdiagnozowania sytuacji, w której pracujemy. Istnieje wiele dróg właściwego diagnozowania postaw i zachowań naszych uczniów, a także przyczyn takiego, a nie innego ich funkcjonowania w szkole. Analizując stan, w którym się znajdujemy, powinniśmy poznać możliwości oraz ograniczenia reprezentowane przez naszych wychowanków. Powinniśmy zadbać o zbadanie ich predyspozycji społecznych. Należy również, na ile tylko to jest możliwe, zaznajomić się z uwarunkowaniami środowiskowymi, w których na co dzień żyją nasi uczniowie.

Szczególny niepokój budzą raporty specjalistów z zakresu otyłości wśród dzieci i młodzieży oraz cyberprzemocy. Ponad 22% dzieci w szkołach cierpi na otyłość, a co drugie zetknęło się z cyberprzemocy. Zagrożenia te mogą również stać się udziałem uczniów naszej szkoły, toteż w harmonogramie działań programu profilaktyczno - wychowawczego zostaną uwzględnione kompleksowe działania profilaktyczne i naprawcze.

Cele profilaktyki i pracy wychowawczej w szkole

W szkole:

- Tworzy się ciepłą atmosferę.
- Diagnozuje się zagrożenia.
- Wcześnie interweniuje się w sytuacji zaistniałego problemu.
- Zapobiega się niebezpieczeństwom, w tym przemocy fizycznej i psychicznej.
- Wspiera się uczniów w rozwoju emocjonalnym, społecznym i fizycznym.
- Zwiększa się samoświadomość uczniów co do niebezpieczeństw i zagrożeń.
- Przeciwdziała się i zapobiega uzależnieniom, osłabia się czynniki ryzyka, wzmacnia się czynniki chroniące.
- Kształtuje się i wzmacnia pozytywne postawy i zachowania oraz rozwija umiejętności respektowania norm społecznych.
- Dbano o zdrowie i bezpieczeństwo uczniów w szkole.
- Kształtuje się postawy pro-zdrowotnej.

Uczeń:

- umie odnaleźć swoje miejsce w zmieniającej się rzeczywistości,
- potrafi wyrażać swoje potrzeby i skutecznie porozumiewać się z otoczeniem w sposób niekonfliktowy,
- szanuje godność innych, akceptuje ich odmienność,
- podejmuje inicjatywy do pracy zespołowej, zgodnie współpracuje w grupie,
- stosuje się do reguł przyjętych w zespole klasowym oraz zapisów zawartych w Statucie Szkoły,
- wyraża swoje uczucia, jest otwarty na potrzeby innych,
- bierze udział w życiu klasy i szkoły,
- dokonuje mądrych wyborów,
- planuje i kontroluje własną pracę, świadomie dobiera zadania,
- stara się wcielać w życie podstawowe zasady moralne (dekalog),
- okazuje szacunek dla kultury, tradycji, języka, a także poszanowania dla innych kultur,

- postępuje według zasad zdrowego stylu życia,
- jest odpowiedzialny za środowisko,
- rozwija w sobie poczucie własnej wartości,
- właściwie reaguje na niepowodzenia.

Model absolwenta - oczekiwane rezultaty

Uczeń, który ukończył szkołę:

Wie:	Potrafi:	Przejawia:
<ul style="list-style-type: none"> — jak zachować się w grupie i klasie — jak właściwie reagować na niepowodzenia 	<ul style="list-style-type: none"> — prezentować własne zdanie — słuchać innych — być obiektywnym i tolerancyjnym — właściwie przyjmować porażki 	<ul style="list-style-type: none"> — umiejętności tworzenia wizji społecznych — łatwość nawiązania kontaktów międzyludzkich — własną inicjatywę
<ul style="list-style-type: none"> — gdzie ma zdobywać wiedzę — rozumienie idei samokształcenia 	<ul style="list-style-type: none"> — korzystać sprawnie z biblioteki — świadomie selekcjonować publikacje medialne — wybierać to, co przydatne i najważniejsze — rozwijać zainteresowania — znaleźć własne sposoby i techniki uczenia się — umiejętnie korzystać z Internetu, zna zagrożenia i potrafi im przeciwdziałać 	<ul style="list-style-type: none"> — dociekliwość — potrzebę wiedzy — chęć rozwijania własnej osobowości
<ul style="list-style-type: none"> — jak dbać o własne zdrowie 	<ul style="list-style-type: none"> — rozumieć własne potrzeby — samodzielnie dbać o higienę osobistą, pracy i wolnego czasu — prawidłowo się odżywiać — rozumieć istotę życia 	<ul style="list-style-type: none"> — dojrzałości w rozwiązywaniu własnych problemów — postawa samokrytyczna — umiejętność organizowania zdrowego stylu życia

	bez używek, umie odmawiać	
— jak brać czynny udział w życiu społeczności	<ul style="list-style-type: none"> — cenić tradycję i kulturę regionu — pielęgnować wartości związane z rodziną i ojczyzną — cenić walory estetyczne języka i regionu — szanować przyrodę i dbać o środowisko przyrodnicze 	<ul style="list-style-type: none"> — chęć poznania najbliższego środowiska i specyfiki swojego regionu — zrozumienie własnej drogi życiowej dbałość o własne otoczenie i środowisko swojej miejscowości — chęć pielęgnowania języka gwary regionu

Zadania szkoły w zakresie profilaktyki i wychowania

Zdrowie – propagowanie pozytywnych wzorców zdrowego stylu życia

- Propagowanie pozytywnych wzorców zachowania i zdrowego stylu życia.

Relacje – kształtowanie postaw społecznych

- Kształtowanie postaw. Wychowanie do wartości (tolerancji wobec inności, zasad demokracji, sprawiedliwości społecznej i zasad moralnych).
- Kształtowanie umiejętności rozpoznawania, nawiązywania i wyrażania stanów emocjonalnych w formie przekazów werbalnych i niewerbalnych.
- Uświadomienie znaczenia miłości, przyjaźni w życiu człowieka.
- Rozwijanie poczucia własnej wartości poprzez aktywne formy pracy, rozpoznawanie i rozumienie pozytywnych cech każdego ucznia.
- Rozwijanie wrażliwości na dobro.
- Kształtowanie postawy szacunku wobec siebie i innych.
- Wyrabianie u uczniów zdolności dostrzegania potrzeb innych ludzi-propagowanie idei wolontariatu.

Kultura – wartości, normy, wzory zachowań

- Wypracowanie w zespołach klasowych norm i reguł obowiązujących każdego ucznia na terenie szkoły.
- Upowszechnianie czytelnictwa, rozwijanie kompetencji czytelniczych dzieci i młodzieży.
- Eliminowanie wulgaryzmów w życiu szkoły i poza nią.
- Zapoznanie z historią, kulturą i tradycją naszego regionu.
- Kształtowanie postaw patriotycznych.
- Kształtowanie systemu wartości w oparciu o wartości chrześcijańskie i ogólnoludzkie.
- Wyrabianie poczucia odpowiedzialności za środowisko.

Bezpieczeństwo – profilaktyka zachowań ryzykownych

- Skuteczne zwalczanie przejawów agresji wśród uczniów.
- Profilaktyka uzależnień (przestrzeganie przed cyberprzemocą, uzależnieniem od telewizji, gier komputerowych, papierosów, narkotyków, dopalaczy).
- Wdrażanie do przestrzegania przepisów bezpieczeństwa w szkole i poza nią.
- Działalność profilaktyczna w szkole i placówce polega na realizowaniu działań z zakresu profilaktyki uniwersalnej, selektywnej i wskazującej.

Działalność profilaktyczna obejmuje:

- w przypadku **profilaktyki uniwersalnej** – wspieranie wszystkich uczniów w prawidłowym rozwoju i zdrowym stylu życia oraz podejmowanie działań, których celem jest ograniczanie zachowań ryzykownych niezależnie od poziomu ryzyka używania przez nich środków i substancji szkodliwych,
- w przypadku **profilaktyki selektywnej** – wspieranie uczniów, którzy ze względu na swoją sytuację rodzinną, środowiskową lub uwarunkowania biologiczne są w wyższym stopniu narażeni na rozwój zachowań ryzykownych,
- w przypadku **profilaktyki wskazującej** – wspieranie uczniów, u których rozpoznano wczesne objawy używania środków i substancji uzależniających lub występowania innych zachowań ryzykownych, które nie zostały zdiagnozowane jako zaburzenia lub choroby wymagające leczenia.

Strategia ewaluacji programu

Program wychowawczo-profilaktyczny jest utworzony w oparciu o nową podstawę programową. Po realizacji rocznego planu pracy należy dokładnie przeanalizować możliwość realizacji poszczególnych zadań zawartych w programie. Corocznie będą uwzględniane w rocznych planach aktualne priorytety profilaktyczne i wychowawcze i ewentualne uwagi z bieżącej analizy sytuacji w szkole. Również harmonogram działań aktualizowany będzie corocznie. Wskaźnikami do ewaluacji są założone efekty, ocena stopnia ich osiągnięcia jest oceną skuteczności założonego programu. Zmiany w programie zostaną zapisane w formie aneksu.

Sposoby ewaluacji programu:

- Wywiad środowiskowy,
- Rozmowy wychowawcze,
- Opinie uczniów i rodziców,
- Analiza dokumentacji szkolnej,
- Ankiety,
- Obserwacja.

Podsumowanie

- Program Wychowawczo - Profilaktyczny Szkoły jest realizowany przez wszystkich pracowników szkoły, a także uczniów i ich rodziców.
- Projekt Programu Wychowawczo - Profilaktycznego Szkoły został pozytywnie zaopiniowany przez Radę Pedagogiczną w dniu
- Program Wychowawczo - Profilaktyczny został zatwierdzony uchwałą Rady Rodziców w dniu
- Program Wychowawczo - Profilaktyczny Szkoły wchodzi w życie z dniem uchwalenia.

*Szkolny Program Wychowawczo - Profilaktyczny
został opracowany przez Radę Pedagogiczną
w Szkole Podstawowej w Olszanie*